

مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورَثُهُ

“Cebrail bana komşu hakkında o kadar tavsiyede bulundu ki,
onu mirasçı kılacak sandım.”

(Müslim, Birr ve Sıla, 42)

عَلَيْهِ
الْصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ

مَا يُؤْمِنُ مَنْ بَاتَ شَبْعَانَ وَجَارُهُ طَاوٍ إِلَى جَنْبِهِ

“Komşusu açlıktan kıvranırken, tok yatan kimse iman etmiş olamaz.”

(İbn Ebî Şeybe, Musannef, İmân ve Rü'yâ, 6)

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ - أَوْ قَالَ لِجَارِهِ - مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

“Sizden biri kendisi için istediğini din kardeşi için
–yahut komşusu için– de istemedikçe (tam) iman etmiş olamaz.”

(Müslim, İman, 71)

قَالَ رَجُلٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : كَيْفَ لِي أَنْ أَعْلَمَ إِذَا أَحْسَنْتُ وَإِذَا أَسَأْتُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا سَمِعْتَ جِيرَانَكَ يَقُولُونَ قَدْ أَحْسَنْتَ فَقَدْ أَحْسَنْتَ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ : قَدْ أَسَأْتُ فَقَدْ أَسَأْتُ

عَلَيْهِ
الْصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ

Bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.), "İyi veya kötü yaptığımı nasıl bilebilirim?" diye sormuş, Hz. Peygamber (s.a.s.) de şöyle buyurmuştur: "Komşularının, 'İyi yaptın' dediğini duyarsan iyi yapmışsındır; onların, 'Kötü yaptın' dediğini duyarsan da kötü yapmışsındır."

(İbn Mâce, Zühd, 25)

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصَانِي إِذَا طَبَخْتَ مَرَقًا فَأَكْثِرْ مَاءَهُ
ثُمَّ انْظُرْ أَهْلَ بَيْتٍ مِنْ جِيرَانِكَ فَأَصِْبْهُمْ مِنْهَا بِمَعْرُوفٍ

Ebû Zer (r.a.) şöyle demiştir: “Dostum (Hz. Peygamber) (s.a.s.) bana şunu tavsiye etti:
Çorba pişirdiğinde suyunu biraz fazla koy, sonra komşularının hâline bak da uygun bir
şekilde kendilerine ondan ikram et.”

(Müslim, Birr ve Sıla, 143)

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

“Şerrinden komşusunun emin olmadığı kimse cennete giremez.”

(Müslim, İmân, 73)

يَا نِسَاءَ الْمُؤْمِنَاتِ لَا تَحْقِرَنَّ إِحْدَاكُنَّ لِجَارَتِهَا وَلَوْ كُرَاعَ شَاةٍ مُحْرَقًا

“Ey mümin hanımlar! Sizden biri –yanık bir koyun paçası dahi olsa– komşusunun ikram ettiği şeyi küçümsemesin.”

(Muvatta, Sıfatü’n-nebî, 10)

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَشْهَدُ لَهُ ثَلَاثَةُ أَهْلِ أَبْيَاتٍ مِنْ جِيرَانِهِ الْأَدْنَيْنِ بِخَيْرٍ إِلَّا قَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ
قَبِلْتُ شَهَادَةَ عِبَادِي عَلَى مَا عَلِمُوا وَغَفَرْتُ لَهُ مَا أَغْلَمُ

Bir Müslüman öldüğünde, yakın komşularından üç hane halkı onun iyi bir insan olduğuna şahitlik ederlerse, Yüce Allah da onun için şöyle der: “Şahitlikte bulunan kullarımın bildiklerine göre yaptıkları şahitliğini kabul ettim ve kendi bildiklerimi de bağışladım.”

(Ahmed b. Hanbel, II. 409)

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ.
جَارُهُ. وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَصُومْ.
وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden ya hayır söylesin ya da sussun; Allah’a ve âhiret gününe iman eden komşusunu rahatsız etmesin; Allah’a ve âhiret gününe iman eden misafirine ikram etsin.”

(Buhârî, Rikâk, 23)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « يَا أَبَا هُرَيْرَةَ كُنْ وَرِعًا تَكُنْ عَبْدَ النَّاسِ وَكُنْ قَنَعًا تَكُنْ
أَشْكَرَ النَّاسِ وَأَحَبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا وَأَحْسَنَ جَوَارَ مَنْ جَاوَرَكَ تَكُنْ مُسْلِمًا
وَأَقْلَّ الصَّحِكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الصَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ.

Resûlullah (s.a.s.) şöyle demiştir: “Ey Ebû Hüreyre! Şüpheli şeylerden titizlikle sakın ki insanların en iyi kulluk yapanı olasın. Kanaatkâr ol ki insanların (Allah’a) en şükredeni olasın. Kendin için sevdiğin şeyi insanlar için de sev ki (kâmil) mü’min olasın. Komşularına iyi komşuluk et ki (gerçek) Müslüman olasın. Bir de az gül, zira çok gülmek kalbi öldürür.”

(İbn Mâce, Zühd, 24)

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي جَارَيْنِ بَأَيِّهِمَا أَبْدَأُ قَالَ بِأَدْنَاهُمَا بَابًا

Hız. Âiŝe'nin şöyle dediği rivayet edilmiŝtir: Ben Hz. Peygamber'e (s.a.s.) "Ey Allah'ın Resulü! Benim iki komŝum var. (Ziyaret veya hediye vermede) hangisinden baŝlayayım?" diye sorduğumda o, ŝu cevabı verdi: "Kapısı en yakın olandan."

(Ebû Dâvud, Edeb, 122-123)

إِذَا اجْتَمَعَ الدَّاعِيَانِ فَأَجِبْ أَقْرَبَهُمَا بَابًا فَإِنَّ أَقْرَبَهُمَا بَابًا أَقْرَبُهُمَا جَوَارًا
وَإِنْ سَبَقَ أَحَدُهُمَا فَأَجِبِ الَّذِي سَبَقَ

“İki kişi birden davet edecek olursa sen kapısı en yakın olana git.
Çünkü kapısı en yakın olan en yakın komşudur.
Eğer onlardan birisi daha önce davet etmişse, onun davetine icabet et.”

(Ebû Dâvud, Et'ime, 9)

قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةَ يُذَكِّرُ مِنْ كَثَرَةِ صَلَاتِهَا وَصِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا غَيْرَ أَنَّهَا تُؤْذِي جِيرَانَهَا
بِلِسَانِهَا قَالَ هِيَ فِي النَّارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنَّ فُلَانَةَ يُذَكِّرُ مِنْ قَلَّةِ صِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا وَصَلَاتِهَا وَإِنَّهَا
تَصَدِّقُ بِالْأَثْوَارِ مِنَ الْأَقِطِ وَلَا تُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا قَالَ هِيَ فِي الْجَنَّةِ

Bir adam Resûlullah'a (s.a.s.) gelerek “Ey Allah’ın Resûlü! Falan kadının namazının, orucunun ve sadakasının çok olduğundan ancak diliyle komşusunu rahatsız ettiğinden söz ediliyor, (ne buyurursunuz?) dedi. Resûlullah; “O cehennemde olacaktır.” buyurdu. Adam bu kez “Ey Allah’ın Resûlü! Falan kadının namazının, orucunun ve sadakasının az olduğundan ancak diliyle komşusunu rahatsız etmediğinden söz ediliyor, (ne buyurursunuz?) dedi. Resûlullah; “O da cennette olacaktır.” buyurdu. (Ahmed b. Hanbel, II. 440)

خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ ، وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ

“Allah katında arkadaşların en hayırlısı arkadaşına karşı en iyi olandır;
komşuların en hayırlısı ise, komşusuna karşı en güzel davranandır.”

(Dârimî, Siyer, 3)

إِلْتَمِسُوا الْجَارَ قَبْلَ الدَّارِ ، وَالرَّفِيقَ قَبْلَ الطَّرِيقِ

“Ev almadan önce komşu, yola çıkmadan önce de arkadaş arayın.”

(Taberânî, el-Mu’cemû’l-Kebîr, IV. 268)

عَلَيْهِ
الْصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ

الْجَارُ أَحَقُّ بِصَقْبِهِ

“Komşu (komşusunun malını satın almada) öncelik hakkına sahiptir.”

(Buhârî, Hiyel, 14)

مَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ فَأَرَادَ بَيْعَهَا فَلْيَعْرِضْهَا عَلَى جَارِهِ

“Bir arazisi olup da satmak isteyen kişi onu önce komşusuna teklif etsin.”

(İbn Mâce, Şuḡa, 1)

لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ وَلِلرَّجُلِ أَنْ يَجْعَلَ خَشْبَةً فِي حَائِطِ جَارِهِ

“Zarar vermek de zarara uğramak da yoktur. Bir kimse (kendi evine destek olmak üzere) komşusunun duvarına ağaç dayayabilir.”

(Ahmed b. Hanbel, I. 313)

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ جَارِ السُّوْءِ فِيْ دَارِ الْمُقَامَةِ

Hız. Peygamber (s.a.s.) şöyle dua ederdi: “Allahım! İkamet ettiğim yerdeki komşunun şerrinden sana sığınırım.”

(İbn Hibbân, es-Sahîh, III. 307)

الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ اَرْحَمُوا مَنْ فِي الْاَرْضِ يَرْحَمَكُم مِّنْ فِي السَّمَاءِ الرَّحِمُ شُجْنَةٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ
فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلَهُ اللهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللهُ

“Merhametlilere, Rahman merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin! 'Rahim' (akrabalık bağı) Rahman kökünden türemiş bir ağaçlıktır. Kim akrabalık ilişkisini sürdürürse Allah da onunla ilişkisini sürdürür; kim de bu ilişkiyi koparırsa Allah da o kimseyle ilişkisini koparır.”

(Tirmizî, Birr ve Sıla, 16)

قَالَ اللَّهُ أَنَا الرَّحْمَنُ وَهِيَ الرَّحْمُ شَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنْ إِسْمِي مَنْ وَصَلَهَا وَصَلَتْهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتَّتُهُ

“Allah, 'Ben Rahman'ım, o (akrabalık bağlarının adı) da rahimdir. Ona kendi ismimden türeyen bir isim verdim. Onunla ilişkiyi sürdürenle ben de ilişkiyi sürdürür, onunla ilişkiyi kesenle ben de keserim.’ buyurdu.”

(Ebû Dâvûd, Zekât, 45)

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ أَوْ يُنْسَأَ فِي أَثَرِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ

“Kim rızkının bolllaştırılmasını yahut ecelinin geciktirilmesini arzu ederse,
akrabalık ilişkilerini sürdürsün!”

(Buhârî, Edeb, 12)

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَصِلْ رَحْمَهُ ...

“Allah’a ve âhirete inanan, misafirine ikramda bulunsun. Allah’a ve âhiret gününe
inanan, akrabalık ilişkilerini sürdürsün...”

(Buhârî, Edeb, 85)

لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِي ، وَلَكِنَّ الْوَاصِلُ الَّذِي إِذَا قَطَعَتْ رَحْمَهُ وَصَلَهَا

“Akrabalarla ilişkiyi sürdüren, akrabasından gördüğü iyiliğe iyilikle karşılık veren kimse değil, akrabası kendisine iyiliği kestiğinde dahi onlarla ilişkiyi sürdürendir.”

(Buhârî, Edeb, 15)

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ

“Akrabalarla ilişkiyi kesen, cennete giremez.”

(Müslim, Birr ve Sıla, 19)

عَلَيْهِ
الْصَّلَاةُ
وَالْوَاسَلَامُ

لَا يَسْأَلُ رَجُلٌ مَوْلَاهُ مِنْ فَضْلٍ هُوَ عِنْدَهُ فَيَمْنَعُهُ إِلَّا دُعَىٰ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَضْلُهُ الَّذِي
مَنَعَهُ شُجَاعًا أَفْرَعًا

“Bir adam yakınından ihtiyaç fazlası eşyasını ister ve o da yanındaki bu eşyayı ona vermezse, kıyamet gününde o eşya zehirli bir yılan olarak karşısına çıkar.”

(Ebû Dâvud, Edeb, 119-120)

الصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحِمِ ثَتَانِ صَدَقَةٌ وَصَلَةٌ

“Herhangi bir yoksula verilen sadaka, bir sadaka sayılırken; yoksul akrabaya verilen, biri sadaka, diğeri ise sıla-i rahim olmak üzere iki sadaka sayılır.”

(Nesâî, Zekât, 82)

تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُمْ مَا تَصِلُونَ بِهِ أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّ صَلَاةَ الرَّحِمِ مَحَبَّةٌ فِي الْأَهْلِ مَثْرَاءٌ
فِي الْمَالِ مَنْسَاءٌ فِي الْأَثَرِ

“Akrabalık ilişkilerinizi sürdürebilmeniz için soyunuzu tanıyınız.
Zira akrabalar arası bağların sürdürülmesi, aile içinde sevgiye, malda bolluğa ve
ömrün bereketlenmesine sebeptir.”

(Tirmizî, Birr ve Sıla, 49)

أَسْرَعُ الْخَيْرِ ثَوَابًا أَلْبَرُ وَصِلَةُ الرَّحِمِ وَأَسْرَعُ الشَّرِّ عُقُوبَةً أَلْبَغَى وَقَطِيعَةُ الرَّحِمِ

“Sevabı en hızlı verilecek hayır, iyilik etmek ve akraba ile ilişkiyi sürdürmektir.
Cezası en çabuk verilecek kötülük de, azgınlık yapmak ve akraba ile
iyi ilişkiyi kesmektir.”

(İbn Mâce, Zühd, 23)

الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا ائْتَلَفَ وَمَا تَنَافَرَ مِنْهَا اخْتَلَفَ

“Ruhlar, bir araya gelmiş topluluklardır. Birbirleriyle uyuşanlar kaynaşır, uyuşamayanlar ise anlaşılamayıp ayrılır.”

(Müslim, Birr ve Sıla, 159)

الْمُؤْمِنُ مُؤَلَّفٌ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ

“Mümin cana yakındır. Başkalarıyla kaynaşmayan ve kendisiyle kaynaşılamayan kimsede hayır yoktur.”

(Ahmed b. Hanbel, II. 400)

عَلَيْهِ
الْصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ

الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ

“Kişi dostunun dini üzeredir.
Şu halde sizden biri kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin.”

(Tirmizî, Zühd, 45)

إِنَّمَا مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالْجَلِيسِ السَّوِّءِ كَحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِخِ الْكِيرِ فَحَامِلُ الْمِسْكِ
إِمَّا أَنْ يُحْذِيكَ وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِخُ الْكِيرِ إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ
وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحًا خَبِيثَةً

“İyi arkadaşla kötü arkadaşın örneği, misk taşıyan kimse ile körük üfüren kimse gibidir.
Misk taşıyan ya sana onu ikram eder yahut sen ondan (miski) satın alırsın ya da ondan güzel
bir koku duyarsın. Körük üfüren kimse ise ya elbiseni yakar ya da ondan kötü bir koku
alırsın!”

(Müslim, Birr ve Sıla, 146)

لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيًّا

“Sadece müminle arkadaş ol, yemeğini de takva sahibi olan yesin.”

(Ebû Dâvûd, Edeb, 16)

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ تَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحَبَّ قَوْمًا
وَلَمْ يَلْحَقْ بِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

Resûlullah'ın (s.a.s.) huzuruna bir adam geldi ve; “Yâ Rasûlallah! Bir topluluğu seven ama henüz onların aralarına katılmamış kimse hakkında ne dersin? diye sordu. Resûlullah (s.a.s.); “Kişi sevdiği ile beraberdir” cevabını verdi.

(Buhârî, Edeb, 96)

أَحِبِّ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ بَغِيضَكَ يَوْمًا مَا وَأَبْغَضْ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا عَسَى
أَنْ يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَا

“Sevdiğini ölçülü sev, belki bir gün nefret edebilirsin.
Nefret ettiğinden de ölçülü nefret et, belki bir gün dostun olabilir.”
(Tirmizî, Birr ve Sıla, 60)

إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعْلِمْهُ إِيَّاهُ

“Sizden biri, din kardeşini sevdiği zaman bunu ona bildirsin.”

(Tirmizî, Zühd, 54)

إِذَا آخَى الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَلْيَسْأَلْهُ عَنِ اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ وَمَنْ هُوَ فَإِنَّهُ أَوْصَلَ لِلْمَوَدَّةِ

“Bir kimse biriyle arkadaşlık kuracağı zaman ona ismini, babasının ismini ve kimlerden olduğunu sorsun. Çünkü bu sevgiyi pekiştirir.”

(Tirmizî, Zühd, 54)

أَبْرُّ الْبِرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ وَدَّ آبِيهِ

“İyiliklerin en iyisi, kişinin baba dostuna yaptığı iyiliktir.”

(Müslim, Birr ve Sıla, 12)

لَا تُمَارِ أَخَاكَ وَلَا تُمَارِزْهُ وَلَا تَعِدْهُ مَوْعِدَةً فَتُخْلِفْهُ

“(Din) kardeşinle (gereksiz) tartışmaya girme, onunla (incitici biçimde) şakalaşma ve ona yerine getiremeyeceğin sözü verme.”

(Tirmizî, Birr ve Sıla, 58)